

об'єкта названого розділу. Тому було б доцільним перенести досліджувану норму до розділу V «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина» Особливої частини КК України.

Дегтяренко М.А.,
здобувач кафедри юридичної психології НАВС

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДДІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ СУДДІВ

Психологічне забезпечення діяльності суддів та працівників апарату суду першочергово виявляється у психологічному супроводі кадрової роботи та сприянні ефективному управлінню. Урахування практичного міжнародного та вітчизняного відомчого досвіду дозволяє окреслити перспективні напрями цього забезпечення.

Покладені на судову гілку влади надважливі функції держави зумовлюють підвищені вимоги як до професійних, так і до психологічних якостей працівників судових установ (як суддів, так і працівників апарату суду). З метою встановлення психологічних якостей кандидатів на займання вакантних посад здійснюється психологічне діагностування, яке є процесом психологічного дослідження осіб з метою визначення відповідності особистісних якостей вимогам професійної діяльності. Першочерговими його завданнями є виявлення дезадаптованих осіб та осіб з нервово-психічною нестійкістю; виявлення асоціальних установок, корисливої або утилітарної мотивації; виявлення осіб, схильних до вживання психоактивних речовин.

Професійній діяльності працівників судових установ притаманна суттєва функціональна і психологічна складність, що зумовлює потребу у постійній психологічній підтримці. Зокрема, практична психологічна робота по коригуванню негативного впливу професійної діяльності на працівників судової установи і здійсненню професійної психологічної профілактики забезпечує саме зазначену психологічну підтримку

Важливим напрямом психологічного забезпечення судової діяльності є робота по запобіганню розвитку гострих конфліктогенних ситуацій. Конфлікти та конфліктні ситуації надзвичайно поширені в судах та безперечно впливають на ефективність функціонування судової установи. Ця поширеність впливає, перш за все, з конфліктної сутності професійної судової діяльності. З іншого боку, колективу судової установи притаманний певний соціально-психологічний клімат, який

також піддається певним конфліктогенним впливам, що також потребує певної психологічної уваги.

Ще однією сферою психологічної роботи в суді є діяльність психолога у встановленні ефективного управління у суді, яка полягає у формуванні збалансованої динамічної команди та забезпеченні прогностично сприятливого результату її діяльності. Одним із аспектів зазначеної діяльності є робота психолога з новопризначеними працівниками суду або працівниками, переведеними на нові посади, яка здійснюється за напрямками: адаптація, орієнтація та наставництво. Цьому може сприяти розробка психологом курсу лекцій для новопризначених працівників за наступним напрямками: вирішення конфліктних ситуацій, розвиток особистісної мотивації, способи боротьби зі стресом, тощо. В свою чергу наставництво полягає у призначенні новому працівнику досвідченого наставника з метою надання як професійної, так і психологічної підтримки.

Психологічний зміст загальної здатності здійснення управлінської діяльності в суді виявляється у наступних якостях: вміння відрізнити головне від другорядного та концентруватись на вирішальному напрямі; особиста воля, відповідальність і вимогливість; володіння моделюванням і оптимальна мобільність у виборі продуктивного варіанта дій; раціональна технологічність в управлінні; вміння вийти за рамки непродуктивних стереотипів-блокаторів, тощо.

З вищевикладеного вбачається, що психологічне забезпечення діяльності суддів та працівників апарату суду в умовах сьогодення є актуальним та можливим, що підтверджується практикою деяких прогресивних судів, наприклад Апеляційного суду Івано-Франківської області, Первомайського міськрайонного суду Харківської області, Чернобаївського районного суду Черкаської області та інших. Зазначений спектр напрямків такого забезпечення, не є вичерпний, проте найбільш очевидним. Безперечним є факт, що для розширення практики використання досягнень психологічної науки для потреб судової системи, необхідне формування правової та методичної основи цієї роботи шляхом розробки і затвердження детальних інструкцій та положень присвячених діяльності судового психолога, нормативного закріплення можливості такого використання у діючих законодавчих актах, що регулюють діяльність судової системи.